

N:o 51.

Af Herr **A. W. Westerdal**: *Med förslag till förändrad lydelse af 41 § i gällande Konkurslag.*

Då uti § 41 af konkurslagen den 18 September 1862 det stadgande inflöt, att Rätten eller Domaren eger att förordna en ärlig och förständig man, inom eller utom Rätten, att i konkurssak vara Rättens ombudsman, hade man sannolikt icke tänkt sig det förhållande, att nämnda stadgande skulle komma att så tillämpas, att, vid utseende af Rättens ombudsman inom Rätten, domstolen dervid skulle så gå till väga, att den sjelf satte sig ur stånd att fullgöra andra sina i konkurslagen föreskrifna åligganden. Antagligheten af ett sådant tillvägagående har äfven Lag-Utskottet ansett osannolikt, då det vid 1865—1866 årens riksdag, i anledning af en då föreliggande fråga, i utlåtande n:o 38, punkt 6, yttrar: att någon olägenhet af att inom Rätten utses Rättens ombudsman svårigen uppstår, såvida Rådhusrätten äfven utan denna ledamots biträde är domför och sålunda kan pröfva till äfventyrs uppkommande tvister emellan ombudsmannen och borgenärerne. Skulle åter detta icke vara förhållandet, lär man väl af domstolens omtanke kunna påräkna, att i sådan händelse Rätten, med begagnande af sin i 41 § uttryckta rättighet dertill, väljer ombudsman utom Rätten.

Emellertid har, hvad Lag-Utskottet och mången annan ansett icke gerna kunna komma i fråga, likväl inträffat, i det en viss Rådhusrätt i en mindre provinsstad, der Rätten består af borgmästaren och tvenne illiterate rådmän, i en der anhängiggjord konkurs utsett sin ordinarie ordförande till Rättens ombudsman. Detta har åter vållat att, vid uppkommen tvist om konkursförvaltningsarfvodet, Rättens ordförande, såsom tillika

varande Rättens ombudsman, förklarar sig jäfvig att målet handläggas, samt, då Rätten honom förutan icke vore domför, hänvisat klaganden att hos Hofrätten begära förordnande för ojäfvig ordförande i Rådhusrätten.

Denna af mig antydda tilldragelse torde berättiga till ett närmare skärskådande af, huruvida det kan vara lämpligt att gällande föreskrift angående val af Rättens ombudsman bör oförändrad kvarstå.

Enligt åberopade § 41 tillkommer det Rätten att bland annat pröfva de frågor, som af konkurssaken uppstå och af ombudsmannen anmälas; men hur skall väl Rätten, med ingifvande af tillbörlig öfvertygelse om oväld, kunna utföra denna pröfning, om Rättens ordförande och Rättens ombudsman är samme person. Vidare ankommer på Rätten eller Domaren enligt § 42, att, när så skäligt pröfvas, ombudsmannen entlediga och annan i hans ställe förordna. Ombudsmannen såsom tillika varande Rättens ordförande skulle här på sätt och vis vara uppsyningsman och domare öfver egna åtgöranden, hvilket tillika innebär en oformlighet och medför brist på tillbörlig kontroll. Skulle åter, i fall af tvist, Rättens ordförande i sin egenskap af ombudsman förklara sig jäfvig att ärendet handläggas, så, då Rätten af en eller annan orsak utser sin ordförande till dess ombudsman och derigenom möjligen gör sig icke domför, såsom jag här ofvan påpekat, borde det väl åligga Rätten att själf gå i författning med sin komplettering och icke lägga besväret och kostnaden därför på den enskilde rättssökanden; ty uppenbart är, att förhoppning på ett godt arvode i allmänhet är driffjedern till fikandet efter ombudsmannasysslan, men detta bör icke fördyra kostnaden för parten att komma i åtnjutande af sin rätt. Hänvisande för öfrigt i tillämpliga delar till 58, 64, 65 och 127 §§ i konkurslagen, får jag slutligen anmärka, att det synes mig icke väl öfverensstämma med värdigheten hos en domstols ordförande, att de ne erhåller och emottager uppdrag, hvarigenom han möjligen kan äfventyra att sättas på de anklagades bänk inför den rätt, hvars ordförande han själf är.

Af hvad jag sålunda anfört torde framgå, att till Rättens ombudsman icke bör väljas samma rätts ordförande, äfvensom att, om Rätten eljest inom sig utser ombudsman, detta icke får inverka på Rättens domförhet; och får jag på grund häraf hemställa, att Riksdagen för sin del ville besluta följande tillägg i konkurslagens 41 § 1 mom., som sålunda i sin helhet torde erhålla denna lydelse:

41 §. Då gode män utses, förordne ock Rätten eller Domaren en ärlig och förständig man, inom eller

utom Rätten, att i konkurssaken vara rättens ombudsman, *dertill dock ej får utses Rättens ordförande eller valet i öfrigt inverka på Rättens domförhet.*

Skulle Lag-Utskottet, till hvilket denna motion läres öfverlemnas, finna skäl att, i det syfte jag afser, gifva tillägget en lämpligare redaktion, så har jag gifvetvis intet att deremot anmärka.

Stockholm den 26 Januari 1880.

A. W. Westerdal.

N:o 52.

Af Herr Johannes Bengtsson: *Med förslag till ändringar i Skiftesstadgan.*

I Kongl. Skiftesstadgan af den 9 November 1866, § 66, föreskrifves, att vid laga skiften planer för delegarnes gemensamma begagnande få ut sättas, såvida de blifva afsedda för vissa, i nämnda författning bestämda ändamål, såsom för afhämtning af sten, grus, lera, (bränn-) torf m. m.; »dock» — heter det — »icke till större vidd än behofvet fordrar».

Enligt 54 § af samma författning ega de delegare, som vid skiftesmannens föredragning af detta ärende äro tillstädes, att i detta ämne besluta, när de om beslutet äro ense.

Samma bestämmelser funnos äfven i 1827 års skiftesstadga. För den, som i det praktiska lifvet erfarit tillämpningen af dessa föreskrifter, fram-